

Opgave 1

Piet is een liefhebber van de wielersport. Met het oog op de komende Tour de France wil hij een breedbeeld tv aanschaffen. Hij informeert bij een speciaalzaak in audiovisuele apparatuur naar de betalingsmogelijkheden. De winkelier vertelt Piet dat hij de tv tegen contante betaling kan kopen voor de prijs van € 2.000,-. Er is ook een afbetalingsregeling mogelijk. De afbetalingsregeling bestaat uit een aanbetaling van € 250,- die gevolgd wordt door 24 maandelijkse termijnen van elk € 90,-.

- 3p 1 Geef drie redenen waarom het totaal te betalen bedrag bij afbetaling hoger is dan bij contante betaling.
- 1p 2 Van welke andere kredietvorm dan koop op afbetaling kan bij bovenstaande betalingsregeling sprake zijn?

Opgave 2

Bij deze opgave horen drie informatiebronnen. Informatiebron 1 geeft een toelichting op de optieregeling van JEF N.V. In informatiebron 2 staan gegevens over de positie van uitzendbureaus en de marktpositie van uitzendbureau JEF N.V. In informatiebron 3 is de geconsolideerde winst- en verliesrekening over 2000 van JEF N.V. en een meerjarenoverzicht gegeven.

In deze opgave wordt afgezien van belastingtechnische gevolgen van een optie.

JEF N.V. is een onderneming die actief is op de uitzendmarkt via verschillende dochterondernemingen.

De directie van JEF N.V. heeft bij de ondernemingsraad een voorstel ingediend om elk personeelslid een optie op aandelen JEF N.V. te geven, die na drie jaar verzilverd kan worden. Het personeel kan, in plaats van de aandelenoptie, ook kiezen voor een eenmalige uitkering na drie jaar van € 2.000,-. Een toelichting op het voorstel is opgenomen in informatiebron 1.

- 2p 3 Geef twee mogelijke voordelen voor JEF N.V. om opties op zijn eigen aandelen beschikbaar te stellen voor het personeel.

Voordat administratief medewerker Klaas instemt met het optievoorstel, vraagt hij zich af of de beurskoers van het aandeel JEF N.V. de komende jaren wel zal stijgen.

Klaas is zich ervan bewust dat het moeilijk is om de ontwikkeling van beurskoersen te voorspellen. Desalniettemin wil hij die zaken onderzoeken waarvan hij van mening is dat ze de beurskoers beïnvloeden. Klaas besluit het volgende te onderzoeken:

- a In hoeverre slaagt de onderneming erin om haar financiële doelstellingen te halen? Klaas gaat ervan uit dat, als de onderneming de financiële doelstellingen in de afgelopen jaren gerealiseerd heeft, hij mag verwachten dat de onderneming deze ook in de nabije toekomst zal realiseren.
- De financiële langetermijndoelstellingen zoals die in het jaarverslag van JEF N.V. van 1998 vermeld staan, luiden:
- een netto-omzetgroei van tenminste 15 procent per jaar, waarbij deze groei ook door middel van overnames gerealiseerd kan worden;
 - handhaving van de rentabiliteit van het totaal vermogen;
 - een jaarlijkse groei van de winst per aandeel van 15 procent.
- b In hoeverre zal de positieve ontwikkeling van de nettowinst, die gerealiseerd is in de laatste jaren, zich in de toekomst voortzetten? Deze verdere ontwikkeling wordt volgens Klaas beïnvloed door:
- de marktstrategie van JEF N.V.;
 - de wijze van financiering van JEF N.V.;
 - de rentabiliteit van het totaal vermogen.

Eindexamen m&o vwo 2003-II

- Klaas berekent met behulp van de gegevens uit informatiebron 3 of de financiële langetermijndoelstellingen - de netto-omzetgroei, handhaving van de rentabiliteit van het totaal vermogen en de jaarlijkse winstgroei - in de periode 1998 tot en met 2000 gehaald zijn. Daartoe dienen nog enkele kengetallen berekend te worden.
- 1p **4** Bereken de procentuele omzetgroei die JEF N.V. in 2000, ten opzichte van 1999 gerealiseerd heeft.
- 3p **5** Zijn de financiële langetermijndoelstellingen van JEF N.V. in de jaren 1998, 1999 en 2000 gerealiseerd? Motiveer het antwoord.

- Ten aanzien van de marktstrategie kan men vaststellen dat JEF N.V. zich richt op gespecialiseerde marktsegmenten (hoogwaardige niches).
- 2p **6** Noem twee redenen die in informatiebron 2 vermeld staan waarom JEF N.V. zich richt op gespecialiseerde marktsegmenten.

- JEF N.V. breidt ook in 2001 zijn werkzaamheden uit door andere ondernemingen over te nemen die werkzaam zijn in de gekozen niche-activiteiten. Hij betaalt hiervoor een overnameprijs die hoger is dan de intrinsieke waarde van de overgenomen onderneming. Toch verkiest JEF N.V. een overname boven het zelf opzetten van nieuwe activiteiten.
- 2p **7** Welk voordeel heeft een overname (deelneming) ten opzichte van het zelf opzetten van nieuwe activiteiten?

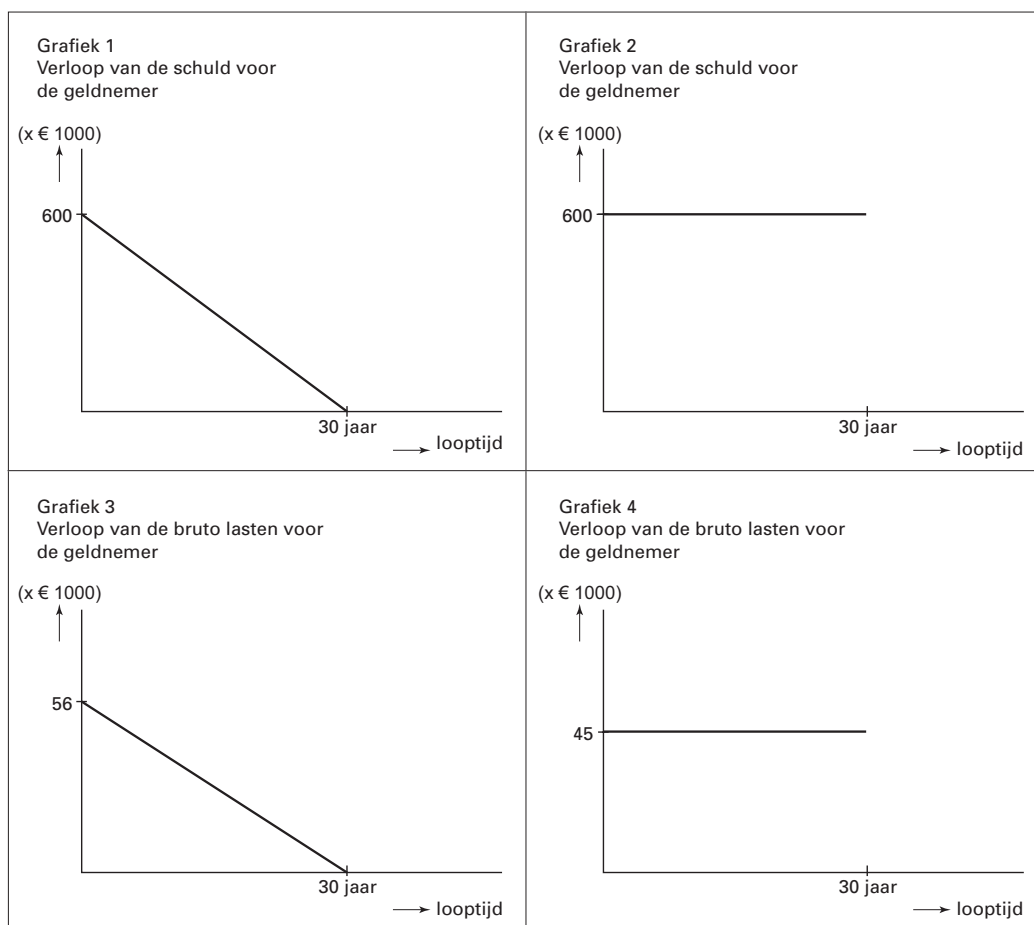
- JEF N.V. wil geplande overnames in 2001, met een verwacht investeringsbedrag van 15 miljoen euro en een verwacht rendement op deze investering van 7%, financieren door nieuw vreemd vermogen aan te trekken. Naar verwachting kan JEF N.V. dit vermogen aantrekken tegen een interestpercentage dat tweemaal zo hoog is als het interestpercentage op het gemiddeld vreemd vermogen (IVV) van het jaar 2000.
- 2p **8** Bereken voor JEF N.V. de IVV over 2000 (*zie formuleblad*).
- 2p **9** Is het uit rendementsoverwegingen zinvol voor JEF N.V. om deze overnames te financieren met nieuw vreemd vermogen? Motiveer het antwoord.

- Klaas moet aangeven of hij voor de optie op aandelen JEF N.V. of voor de eenmalige uitkering van € 2.000,- kiest. Op grond van zijn onderzoek verwacht Klaas dat de beurskoers van het aandeel JEF N.V. in ieder geval in de loop der jaren zal stijgen en over drie jaar € 65,- zal zijn.
- 2p **10** Noem twee gegevens uit informatiebron 2 en/of uit informatiebron 3 waarop een eventuele koersstijging van een aandeel JEF N.V. gebaseerd kan worden.
- 2p **11** Zal Klaas kiezen voor het optievoorstel van JEF N.V. of voor de eenmalige uitkering? Motiveer het antwoord met behulp van een berekening.

Opgave 3

De familie Strookman kan voor € 600.000,- een eigen woning kopen. De heer Strookman wint advies in bij de bank. Het is mogelijk een 6% hypotheecaire lening voor € 600.000,- af te sluiten. Bij de keuze uit de vele hypotheekvormen heeft de familie Strookman de keuze beperkt tot de lineaire hypotheecaire lening en de spaarhypotheek, beide met een looptijd van 30 jaar.

In de informatiefolder van de hypotheeknemer zijn voor beide hypotheekvormen onderstaande grafieken opgenomen.

2p **12** Welke twee grafieken behoren bij de lineaire hypotheek? Motiveer het antwoord.

Indien de familie Strookman kiest voor de spaarhypotheek dient zij maandelijks een bedrag aan de hypotheeknemer te betalen. Dat bedrag is opgebouwd uit drie elementen. Eén van die elementen is het rentedeel.

2p **13** Vermeld de andere twee elementen die in het maandelijks te betalen bedrag zijn opgenomen als de familie Strookman kiest voor de spaarhypotheek.

Opgave 4

Onderneming Invest N.V. heeft de beschikking over een bedrag van € 4.000.000,-. De onderneming onderzoekt of het bedrijfseconomisch verantwoord is dit gehele bedrag te investeren in een van de volgende projecten:

• Project Sunshine

De levensduur van dit project is 4 jaar en de jaarlijkse afschrijving is een vast percentage van de aanschafwaarde van het project. De restwaarde is nul. Het nettoresultaat van dit project ziet er tijdens de levensduur als volgt uit:

Jaar	nettowinst	nettoverlies
1		€ 200.000,-
2	€ 200.000,-	
3	€ 260.000,-	
4	€ 350.000,-	

• Project Moonshine

De contante waarde van de cashflows van dit project, dat eenzelfde levensduur heeft als project Sunshine, bedraagt € 3.977.317,-.

Voor beide projecten geldt dat de cashflows, die bestaan uit het nettoresultaat vermeerderd met de afschrijving, steeds aan het einde van het jaar beschikbaar komen en dat Invest N.V. rekening houdt met een minimaal gewenst rendement van 6,5% per jaar. Invest N.V. gebruikt bij haar investeringsselectie uitsluitend de netto contante waarde methode.

- 2p **14** Bereken de jaarlijkse cashflows van het project Sunshine voor ieder van de vier jaar.
- 3p **15** Bereken de netto contante waarde van beide projecten.
- 1p **16** Zal Invest N.V. het bedrag van € 4.000.000,- in een van beide projecten investeren? Motiveer het antwoord.

Opgave 5

Bij deze opgave horen de informatiebronnen 4 tot en met 8. In informatiebron 4 is een artikel over de actieweek 'Kom in de kas' opgenomen. In informatiebron 5 wordt een aantal aspecten van de nieuwe trends in siergewassen besproken. In informatiebron 6 staan gegevens betreffende de prijsopbouw van siergewassen. In informatiebron 7 staat de balans per 31 december 2002 van International Flower N.V. en in informatiebron 8 staan voorcalculatorische bedrijfsgegevens van International Flower N.V. voor het jaar 2003.

In deze opgave blijft de BTW buiten beschouwing.

De Nederlandse onderneming International Flower N.V. is een groothandel in bloemen en siergewassen met een wereldwijde afzetmarkt. Het vervoer van bloemen en siergewassen vindt binnen West-Europa plaats met vrachtauto's en naar andere delen van de wereld per vliegtuig. Om de afzet te vergroten neemt International Flower N.V. al vanaf het begin deel aan acties zoals 'Kom in de Kas'.

De onderneming onderzoekt op welke andere wijze zij haar afzet in 2003 kan vergroten. In het ondernemingsplan 2003 van International Flower N.V. is het volgende voorstel opgenomen:

"International Flower N.V. wil bepaalde telers die met de ontwikkeling van nieuwe siergewassen in een afrondende fase zitten financieel ondersteunen door aan deze telers de broodnodige leningen te verstrekken. Door deze financiële ondersteuning verkrijgt International Flower N.V. voor de nieuwe siergewassen een tijdelijk alleenverkooprecht."

Om bovenstaand voorstel uit te voeren heeft International Flower N.V. in de loop van het boekjaar 2003 een bedrag nodig van € 4.000.000,-. De helft van dit bedrag kan bij de bank geleend worden.

Eindexamen m&o vwo 2003-II

Bij de beoordeling van het voorstel uit het ondernemingsplan 2003 neemt International Flower N.V. de volgende voorwaarden als uitgangspunt:

- a Binnen de gekozen prijspolitiek mag de maximale verkoopprijs voor de nieuwe siergewassen € 7,99 per boeket zijn.
- b De nieuwe siergewassen dienen onmiddellijk een bijdrage te leveren aan de nettowinst van de onderneming, waarbij men voor 2003 als eis stelt dat de verwachte nettowinst voor belastingen ten opzichte van 2002 met minstens 5% moet stijgen.
- c De onderneming moet op het eind van het tweede kwartaal van 2003 voldoende liquiditeiten hebben om over de helft van het totaal benodigde bedrag van € 4.000.000,- te kunnen beschikken.

- 1p **17** Welk marketinginstrument wil International Flower N.V., volgens het voorstel uit het ondernemingsplan 2003, inzetten om zijn afzet te vergroten? Motiveer het antwoord.

International Flower N.V. neemt deel aan de in informatiebron 4 vermelde actie 'Kom in de Kas'. Uit informatiebron 4 blijkt dat International Flower N.V. door deel te nemen aan deze actie, deelneemt aan een collectieve reclamecampagne en tevens actiereclame toepast.

- 1p **18** Uit welke zinsnede in informatiebron 4 blijkt dat International Flower N.V. deelneemt aan collectieve reclame?
- 1p **19** Uit welke zinsnede in informatiebron 4 blijkt dat International Flower N.V. actiereclame toepast?

De verkoopafdeling van International Flower N.V. heeft de directie geadviseerd om voor de nieuwe siergewassen de afroopprijspolitiek toe te passen en niet te kiezen voor de penetratieprijspolitiek.

- 2p **20** Noem twee omstandigheden die op de markt van de nieuwe siergewassen aanwezig zijn, die het toepassen van de afroopprijspolitiek mogelijk maken (zie o.a. informatiebron 5).

De nieuwe siergewassen worden bij de telers per boeket ingekocht.

- 1p **21** Bereken met behulp van informatiebron 6 het opslagpercentage inkoopkosten van International Flower N.V. voor 2003.
- 4p **22** Bepaal door het berekenen van de verkoopprijs van een boeket van nieuwe siergewassen of de verkoopprijs voldoet aan de onder a vermelde voorwaarde.
- 3p **23** Bereken met behulp van informatiebron 7 en 8 de verwachte nettowinst voor International Flower N.V. over 2003.

Om vast te stellen of International Flower N.V. kan voldoen aan de voorwaarde zoals die bij c is omschreven, stelt International Flower N.V. de liquiditeitsbegroting op voor het eerste en tweede kwartaal van 2003. Ter ondersteuning hiervan wordt met behulp van de bijlage de omzet en de debiteurenontvangsten voor de maanden januari tot en met juni 2003 berekend.

- 3p **24** Bereken de omzet en de debiteurenontvangsten van de maanden januari tot en met juni 2003. Vul daartoe de bijlage die bij deze vraag hoort in.
- 7p **25** Stel voor het eerste en het tweede kwartaal van 2003 de liquiditeitsbegroting op van International Flower N.V. Vul daartoe de bijlage in die bij deze vraag hoort.
- 3p **26** Zal International Flower N.V. het in het ondernemingsplan van 2003 opgenomen voorstel, om met een bedrag van € 4.000.000,- bepaalde telers financieel te ondersteunen, uitvoeren? Motiveer het antwoord.

Bijlage bij de vragen 24 en 25

vraag 24

Overzicht verwachte omzet en debiteurenontvangsten 1e halfjaar 2003 van International Flower N.V.

Bedragen in duizenden euro's

Maand	januari	februari	maart	april	mei	juni
Index van de omzet	60	120	70	110	150	110
Omzet						
Debiteurenontvangsten						

Eindexamen m&o vwo 2003-II

havovwo.nl

Bijlage bij de vragen 24 en 25

vraag 25

Liquiditeitsbegroting “International Flower N.V.” voor het 1e en 2e kwartaal van 2003

	1e kwartaal	2e kwartaal
Ontvangsten:		
debiteuren		
totale ontvangsten:		
Uitgaven:		
crediteuren		
inkoopkosten		
verkoopkosten		
rente onderhandse lening		
totale uitgaven		
liquiditeitsafname		
liquiditeitstoename		
stand liquide middelen begin kwartaal		
stand liquide middelen einde kwartaal		

Opgave 6

In deze opgave blijft de BTW buiten beschouwing.

Speelgoedfabrikant Toys produceert metalen replica speelgoedauto's. De normale jaarproductie en normale jaarafzet zijn 240.000 speelgoedauto's.

In de voorcalculatie van 2002 zijn onder andere de volgende gegevens opgenomen:

- de verwachte productie en afzet zijn 245.000 speelgoedauto's;
- de toegestane grondstofhoeveelheid per speelgoedauto is 0,4 kg;
- de toegestane constante kosten per speelgoedauto bedragen € 5,-.

Uit de nacalculatie van 2002 blijkt dat het werkelijke bedrijfsresultaat ten opzichte van de voorcalculatie verslechterd is. In de nacalculatie zijn onder andere de volgende gegevens opgenomen:

- de werkelijke productie en afzet zijn 225.000 speelgoedauto's;
- voor de verbruikte grondstoffen is € 553.500,- betaald;
- de prijs per kg grondstof is ten opzichte van de in de begroting van 2002 opgenomen prijs met 20% toegenomen;
- het nadelig efficiencyverschil op de grondstoffen is 2.250 kg.

- 2p **27** Bereken het werkelijke bezettingsresultaat van 2002 en geef daarbij aan of het resultaat voordelig of nadelig is (*zie formuleblad*).
- 2p **28** Bereken het werkelijk grondstofverbruik in kilogrammen in 2002.
- 2p **29** Bereken de grondstofprijs per kg die in de voorcalculatie van 2002 is opgenomen.
- 2p **30** Bereken het totaal resultaat (prijs- en efficiencyverschil) op de grondstoffen en geef daarbij aan of het resultaat voordelig of nadelig is (*zie formuleblad*).

Opgave 7

In deze opgave blijft de BTW buiten beschouwing.

Een onderneming heeft op 1 januari 2000 een nieuw gebouw aangeschaft. De aanschafwaarde bedroeg € 3.000.000,-. De levensduur van het gebouw is 20 jaar. De restwaarde is nihil. Op het gebouw wordt afgeschreven met een vast percentage van de vervangingswaarde.

- 2p **31** Bereken de boekwaarde van het gebouw op 1 januari 2003 als er tot deze datum geen herwaarderingsop het gebouw hebben plaatsgevonden.

Bij het opstellen van de balans van 1 januari 2003 blijkt dat de vervangingswaarde van het gebouw met 10% is gestegen. Door deze waardeverhoging ontstaat er onder andere een herwaarderingsreserve die op de balans aan de creditzijde wordt opgenomen.

- 1p **32** Verklaar waarom de herwaarderingsreserve aan de creditzijde van de balans wordt opgenomen.

Formuleblad

Te gebruiken formules voor de beantwoording van de vragen 8, 27 en 30.

8 □
$$IVV = \frac{\text{interest vreemd vermogen}}{\text{gemiddeld vreemd vermogen}} \times 100\%$$

27 □
$$\text{Bezettingsresultaat} = (W - N) \times \frac{C}{N}$$

W = werkelijke productie

N = normale productie

C = constante kosten

30 □
$$\text{Prijsverschil} = (WP - SP) \times WH$$
$$\text{Efficiencyverschil} = (WH - SH) \times SP$$

WP = werkelijke prijs

SP = standaardprijs

WH = werkelijke hoeveelheid

SH = standaardhoeveelheid

informatie-

bron 1

Toelichting optieregeling JEF N.V.

Wat zijn aandelenopties?

Aandelenopties geven je het recht om - gedurende een bepaalde periode - aandelen van een N.V. te kopen tegen een van tevoren vastgestelde prijs (ook wel uitoefenprijs genoemd). In ons (directie JEF N.V.) voorstel krijgt de werknemer het recht om over drie jaar 50 aandelen JEF N.V. te kopen tegen de nu vastgestelde uitoefenprijs van € 20,- per aandeel.

Wat is het voordeel van aandelenopties?

Indien de aandelen in waarde stijgen en boven de uitoefenprijs uitkomen, kun je de opties 'uitoefenen'. Dat wil zeggen dat je de aandelen koopt tegen de vastgestelde prijs en deze weer direct verkoopt tegen de koers van dat moment. Op die manier wordt er een winst gerealiseerd zonder dat er kapitaal dient te worden geïnvesteerd.

Wie heeft recht op aandelenopties of een eenmalige uitkering van € 2.000,-?

Alle medewerkers van JEF N.V. of van één van haar dochtervennootschappen. De voorwaarden zijn dat de werknemer minstens zes maanden in dienst is en een arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd heeft.

Moet ik deze opties aanvaarden of mag ik kiezen voor een combinatie van optierecht en uitkering?

Je mag niet combineren, of je kiest voor een eenmalige uitkering van € 2.000,- na drie jaar, of voor het optierecht.

Wat gebeurt er als ik uit dienst ga?

Indien je binnen drie jaar na de toekenning van de opties of de toezegging op de eenmalige uitkering uit dienst gaat of ontslagen wordt, komt het optierecht of het recht op de eenmalige uitkering te vervallen. Alleen pensionering en overlijden vormen hierop een uitzondering.

Hoe lang blijven deze opties geldig?

Als je voor het optierecht kiest, heb je na het verstrijken van drie jaar een maand de tijd om het optierecht uit te oefenen. Na die maand vervalt het optierecht.

Positie uitzendbureaus

Uitzendbureaus vormen een intermediair tussen vraag en aanbod van tijdelijk personeel. Daarnaast leggen uitzendbureaus zich toe op allerlei aangrenzende activiteiten zoals: detachering, outplacement, werving en selectie, scholing/beroepskeuze, loopbaanadvisering en ondersteuning bij telemarketingactiviteiten voor derden. De vraag naar uitzendkrachten neemt de laatste jaren sterk toe. Door het inzetten van uitzendkrachten hebben de ondernemingen de mogelijkheid om snel in te spelen op de marktkansen, terwijl bij het wegvallen van orders de personeelskosten ook snel kunnen worden teruggebracht. Ook bij de werkzoekenden is het uitzendwerk in toenemende mate populair geworden. De behoefte om zich eerst breed te oriënteren en in uiteenlopende werkomgevingen ervaringen op te doen is voor jongeren veelal een belangrijk motief om voor tijdelijk werk te kiezen.

Marktpositie JEF N.V.

Citaten uit het jaarverslag van 2000.

De ontwikkelingen op de arbeidsmarkt worden gekenmerkt door een toenemende vraag naar flexibele arbeidsrelaties en een bewuste houding van werknemers met betrekking tot de manier waarop zij aan hun loopbaan gestalte willen geven.

De rol van de intermediair verandert. Zijn klassieke functie van schakel tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt groeit uit tot aanbieder van career support.

Voor werkgevers worden capaciteitsproblemen opgelost die zijn ontstaan door openstaande functies en nieuwe projecten. Kandidaten vinden bij JEF N.V. banen en projecten waarin zij hun persoonlijke kennis en capaciteiten kunnen uiten, in een bedrijfscultuur waar zij zich thuis voelen.

De belangrijkste markten waarin het concern actief is, zijn kennisintensieve branches. Naast algemene en technische uitzending en projectmatige ondersteuning in (onder meer) de techniek, communicatie, marketing en opleidingen, zijn dat tevens dienstverleningsvormen in de ICT-sector en de call-center-branch. Specialistische dienstverlening maakt circa 40% uit van de totale omzet van JEF N.V. Door de focus op kennisintensieve segmenten wordt binnen JEF N.V. vooral met gespecialiseerde professionals gewerkt.

JEF N.V. houdt zich afzijdig van de prijzenslag op de markt voor grote volumes en generieke diensten, maar specialiseert zich in niches waar kwaliteit de doorslaggevende factor is. Dit resulteert in relatief hoge marges en een lage conjunctuurgevoeligheid.

Door de duidelijke keuze voor hoogwaardige niches en een actief overnamebeleid is in de afgelopen jaren het aantal zelfstandige werkmaatschappijen binnen JEF N.V. van 13 naar 23 toegenomen. Werkmaatschappijen die onder eigen merknaam diverse dienstverleningsvormen aanbieden.

bron: Jaarverslag JEF N.V. 2000

Eindexamen m&o vwo 2003-II

havovwo.nl

informatie-
bron 3

Geconsolideerde winst- en verliesrekening JEF N.V. over 2000

Bedragen in duizenden euro's

netto-omzet		517.969
salariskosten	375.551	
afschrijvingen	5.322	
overige kosten	<u>74.957</u>	
bedrijfslasten		<u>455.830</u>
bedrijfsresultaat		62.139
financiële baten en lasten		
-rentebaten	823	
-rentelasten	<u>2.108</u>	
		<u>1.285</u>
resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening		60.854
belastingen		<u>21.836</u>
resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening na belastingen		39.018
afschrijving goodwill		<u>2.357</u>
nettowinst		<u>36.661</u>

Meerjarenoverzicht JEF N.V.

Tenzij anders vermeld, alle bedragen in duizenden euro's

jaar	2000	1999	1998
geconsolideerde winst- en verliesrekening			
netto-omzet	517.969	446.794	367.552
bedrijfsresultaat	62.139	46.992	37.159
resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening na belasting	39.018	31.441	24.647
aandeel derden	0	0	-564
nettowinst	36.661	30.494	24.083
dividend	12.208	10.192	8.027
geconsolideerde balans per 31 december			
immateriële vaste activa	88.708	52.222	0
materiële vaste activa	16.525	13.992	13.036
financiële vaste activa	6.291	0	0
vlottende activa	<u>115.472</u>	<u>96.693</u>	<u>89.625</u>
	<u>226.996</u>	<u>162.907</u>	<u>102.661</u>
eigen vermogen	86.129	51.450	23.891
langlopende schulden	30.820	23.315	2.155
kortlopende schulden			
-rentedragend	15.654	5.270	4.527
-niet rentedragend	<u>94.393</u>	<u>82.872</u>	<u>72.088</u>
	<u>226.996</u>	<u>162.907</u>	<u>102.661</u>
kengetallen			
aantal aandelen	19.690.919	19.230.500	18.973.812
nettowinst per aandeel in euro's	1,86	1,58	1,36
toename winst per aandeel ten opzichte van het voorgaande jaar	17,7%	16,2%	27,1%
netto-omzetgroei in % van het voorgaande jaar%	21,6%	29,4%
rentabiliteit van het geïnvesteerd eigen vermogen	42,5%	59,3%	100,8%
rentabiliteit van het totaal geïnvesteerd vermogen	27,4%	28,8%	33,2%

informatie-
bron 4

‘Kom in de Kas’

Deze week wordt een actieweek van bloemen en andere siergewassen. Zo wordt het publiek aanstaande zaterdag en zondag uitgenodigd de kassen waar bloemen en andere siergewassen geteeld worden te komen bezoeken. Men krijgt dan een rondleiding met uitleg door de teler. Om de liefde voor het product te bevorderen zullen de bezoekers tevens een gratis zakje met bloemzaden ontvangen bij aankoop van een boeketje bloemen. De openstelling wordt ondersteund door de volledige branche, waarbij zowel de bloemenveilingen als de groothandel zich niet onbetuigd laten. De bloemenveilingen organiseren deze week iedere dag extra rondleidingen over hun terreinen zonder dat men zich daarvoor van te voren moet aanmelden. Van 08.00 uur tot 10.00 uur 's ochtends zal ieder halfuur een rondleiding starten. Deze actie die een succes is, wordt nu voor de vierde keer gehouden.

bron: Krantenartikel, mei 2002

informatie-
bron 5

‘Nieuwste trend in siergewassenteelt’

‘International Flower N.V.’ heeft in samenwerking met enkele telers en de bloemenveilingen in navolging van recent op markt gebrachte producten als Sierkool, besloten nieuwe producten als Sierwortelen en Sierspinazie op de markt te gaan brengen. Marktonderzoek heeft uitgewezen dat vooral trendy mensen dit soort vernieuwende producten zelfs graag kopen voor een relatief hoge prijs. Van de Sierspinazie, die vooral in Italië zal worden gekweekt, verwacht men een regelrechte hit. Wel blijkt vaak dat de levenscyclus van dit soort producten beperkt blijft tot 2 of 3 jaren. Om een en ander nader toe te lichten en ook internationaal een succes te laten worden heeft ‘International Flower N.V.’ de inkopers van de belangrijkste detaillisten uitgenodigd voor een meerdaagse bijeenkomst. Bij voldoende getoonde interesse kan men zelfs een reis cadeau krijgen naar de Sierspinazietelers in Italië. Tevens worden bij grote afname aantrekkelijke kortingen in het vooruitzicht gesteld. “‘International Flower N.V.’ heeft ‘een goed gevoel’ over de laatste ontwikkelingen en verwacht in de nabije toekomst nog meer spectaculaire vernieuwingen” zo liet ons een woordvoerder weten.

bron: Artikel in vakblad, oktober 2002

informatie-
bron 6

Gegevens betreffende de prijsopbouw van siergewassen

Uit informatie van de telers blijkt dat International Flower N.V. voor de nieuwe siergewassen in 2003 moet rekenen op een gemiddelde inkoopprijs van € 3,80 per boekje. Deze inkoopprijs is exclusief inkoopkosten.

Voor de toerekening van de inkoopkosten naar de afzonderlijke producten gebruikt International Flower N.V. de opslagmethode, waarbij het opslagpercentage wordt uitgedrukt in procenten van de inkoopwaarde inclusief inkoopkosten.

Rekening houdend met de nieuwe producten verwacht International Flower N.V. in 2003 voor € 17.480.000,- goederen in te kopen. Dit bedrag is exclusief de verwachte inkoopkosten ten bedrage van € 920.000,-.

De verkoopkosten voor een boekje van uitsluitend de nieuwe siergewassen worden geschat op € 2,-.

International Flower N.V. wil in 2003 op de nieuwe siergewassen minimaal een nettowinst behalen van 20% van de verkoopprijs.

Eindexamen m&o vwo 2003-II

havovwo.nl

informatie-

bron 7

Balans van International Flower N.V. voor winstbestemming per 31-12-2002

Activa	in euro's
<i>Vaste activa</i>	
Gebouwen en inventaris	28.000.000,-
Transportmiddelen	15.000.000,-
<i>Vlottende activa</i>	
Voorraden	500.000,-
Debiteuren	2.900.000,-
Liquide middelen	<u>490.000,-</u>
Totaal	<u>46.890.000,-</u>
Passiva	
<i>Eigen vermogen</i>	
Geplaatst kapitaal	20.000.000,-
Algemene reserve	6.000.000,-
Statutaire reserve	1.080.000,-
Agio reserve	2.500.000,-
<i>Langlopende schulden</i>	
7% Hypothecaire lening	8.150.000,-
6,5% Onderhandse lening	2.400.000,-
<i>Kortlopende schulden</i>	
Crediteuren	1.200.000,-
Te betalen onderhoudskosten transportmiddelen	560.000,-
Winstsaldo na aftrek van belastingen	<u>5.000.000,-</u>
Totaal	<u>46.890.000,-</u>

Eindexamen m&o vwo 2003-II

havovwo.nl

informatie-

bron 8

Voorcalculatorische bedrijfsgegevens van International Flower N.V. voor 2003

International Flower N.V. heeft de volgende gegevens verzameld.

- De verwachte jaaromzet bedraagt € 24.840.000,-. Het indexcijfer van de gemiddelde maandomzet wordt op 100 gesteld. De indexcijfers van de omzet voor de maanden januari tot en met juni zien er als volgt uit:

januari	februari	maart	april	mei	juni
60	120	70	110	150	110

- Alle verkopen geschieden op rekening, waarbij het gemiddeld verstrekt leverancierskrediet één maand is.
- De brutowinst bedraagt 35% van de inkoopwaarde van de omzet.
- Alle inkopen geschieden op rekening. Van leveranciers wordt gemiddeld één maand krediet ontvangen.
- De inkopen exclusief inkoopkosten worden voor de maanden januari tot en met juni 2003 geschat op:

	januari	februari	maart	april	mei	juni
Bedrag × € 1.000	850	1.700	1.000	1.570	2.140	1.570

- De inkoopkosten bedragen € 920.000,- per jaar en worden gelijkmatig gespreid over het jaar betaald.
- De verkoopkosten in 2003 bedragen 15% van de omzet.
- De betalingen in verband met de verkoopkosten worden voor het eerste kwartaal geschat op € 901.000,- en voor het tweede kwartaal op € 931.500,-.
- De 7% hypothecaire lening is tot 31 december 2006 aflossingsvrij. De rente wordt jaarlijks op 31 december achteraf betaald.
- Op de onderhandse lening wordt jaarlijks op 30 juni en op 31 december € 200.000,- afgelost. Op beide data wordt ook de verschuldigde interest betaald. De interestbetaling is achteraf.
- De interestkosten zullen in verband met de geplande investering toenemen met € 120.000,-. De betaling ervan zal op 31 december 2003 plaatsvinden.